

Warszawa, dnia 9 listopada 2006 r.

**WICEPREZES
URZĘDU REGULACJI ENERGETYKI**
Wiesław Wójcik

DPK - 0730 - 400/2006

**Pan
Tomasz Wilczak
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Gospodarki**

Szanowny Panie Ministrze

W związku z opublikowaniem *Raportu Wstępnego Zespołu ds. Analiz zakłóceń w systemie elektroenergetycznym w roku 2006* przesyłam moje uwagi do projektu tego Raportu.

Uwagi ogólne.

1. Po zapoznaniu się z *Raportem wstępnym*, zamieszczonym na stronach internetowych Ministerstwa Gospodarki podtrzymuję uwagi zgłoszone w moim piśmie z dnia 28 września 2006 r., GP-073-31(1)/2006 oraz w materiałach przekazanych w ramach prac Zespołu, w szczególności w dniu 31 października br. Jednocześnie uważam upublicznienie projektu raportu na tym etapie prac na stronie internetowej za działanie przedwczesne.
2. Przede wszystkim do zakresu działań, do których mógłby być ewentualnie uprawniony *Zespół ds. Analiz zakłóceń w systemie elektroenergetycznym* powinno należeć **wyłącznie** gromadzenie informacji i dokumentów związanych z wydarzeniami w KSE w lecie tego roku. Niestety, z treści dokumentu wynika, że działanie to nie zostało wykonane, a wręcz niektóre stwierdzenia wskazują, iż brak ustaleń został zastąpiony hipotezami, na podstawie których sformułowano oceny i wnioski wykonawcze.
3. Przedstawione poniżej uwagi i fakty świadczą o niewystarczającym umocowaniu Zespołu, który nie ma prawnych możliwości żądania danych niezbędnych do oceny zaistniałej sytuacji, jak również możliwości weryfikacji tych danych. Wnioski

przedstawione we wstępnym raporcie są subiektywną oceną jego autorów i nie mają potwierdzenia w przedstawionych Zespołowi dokumentach. W przypadku przedstawiania przez członków Zespołu rozbieżnych informacji dokonywany jest arbitralny wybór jednej z nich bez weryfikowania jej poprawności.

Powyższe świadczy, iż Zespół pracujący w takiej formule nie będzie stanie osiągnąć postawionego przed nim zadania, dlatego ponownie wnoszę o zwołanie posiedzenia Zespołu do Spraw Działań Kryzysowych w Energetyce jako właściwego w tej sprawie.

4. Zespół nie dokonał szczegółowej analizy działań, poleceń i zachowań poszczególnych użytkowników systemu w świetle przepisów prawa powszechnie obowiązującego, uregulowań wynikających z innych procedur (w tym dotyczących działań awaryjnych) oraz zobowiązań umownych, wiążących strony.
5. Wnioski sformułowane w Raporcie powinny dotyczyć spraw związanych ściśle z zapobieganiem powtórzeniu się zakłóceń pracy systemu w przyszłości.
6. Najczęściej oceny wysuwane przez autorów raportu nie znajdują uzasadnienia w materiałach zebranych podczas prac zespołu. Brak jest analizy postępowania poszczególnych uczestników zdarzenia w granicach przysługujących im uprawnień. W kilku miejscach zawarto stwierdzenie, że przyczyny awarii nie zostały ustalone. Jednak pod nimi znajdują się wnioski sugerujące, że pewni uczestnicy zdarzenia nie ponoszą za nie żadnej odpowiedzialności, a inni są z pewnością za nie odpowiedzialni. Przy czym nie ma jasných dowodów na potwierdzenie tej tezy.
7. Powaga sprawy wymaga, aby zostało jednoznacznie określone czy chronologia zdarzeń i dane fakty dadzą się ustalić, czy nie jest możliwe takie ustalenie oraz powinny zostać podane przyczyny, które uniemożliwiają takie ustalenia (przykładowo – czy spadek napięcia był przyczyną wyłączenia Elektrowni Ostrołęka, czy jej wyłączenie spowodowało spadek napięcia).
8. W opublikowanym dokumencie przeplątają się sprawy niezmiernie istotne jak np. postulaty zmiany prawa energetycznego czy kwestie dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii z ocennymi – subiektywnymi - stwierdzeniami, iż ten czy inny użytkownik systemu postąpił właściwie lub nie.
9. Część z zawartych w dokumencie postulatów nie jest zgodna z obowiązującym obecnie stanem prawnym. Dotyczy to między innymi sprawy organizacji rynku energii w Polsce. Jeżeli istnieje potrzeba zmian, to powinny być one wprowadzone na drodze procesu legislacyjnego, ponieważ tylko takie rozwiązania gwarantują właściwy podział uprawnień i odpowiedzialności za podjęte działania.
10. W dokumencie występuje szereg stwierdzeń o charakterze publicystycznym, jak również postulatów zgłaszanych wielokrotnie przez poszczególne grupy w sektorze, które to postulaty pozostają bez żadnego związku z przyczynami zakłóceń pracy KSE. Do takich

stwierdzeń należą np. zawarte na stronie 5 dokumentu uwagi, iż „... *użytkownicy sieci kwestionują działania OSP, wskazując na brak odpowiedzialności OSP...*”. Jeśli taki zarzut względem OSP miałby być rozpatrzony to powinno zostać stwierdzone kto i na podstawie jakich działań (zgodnych lub niezgodnych z procedurami) taki zarzut podnosi. W części dotyczącej postulatów podnoszonych przez grupy w sektorze najbardziej widoczne są wymienione na stronie 7 tiret 5 i 6 uchylenie zatwierdzonej przez Prezesa URE IRIESP w zakresie cen zakupu za produkcję energii elektrycznej na polecenie OSP oraz zmiana zasad rozliczeń mocy umownej pomiędzy OSP i OSD, w taki sposób, aby niedotrzymania mocy umownej nie powodowały dodatkowych skutków finansowych u OSD.

11. W zakresie rozwiązań wprowadzonych w Instrukcji Ruchu OSP należy podkreślić, że obecny stan prawny nie pozwala na stwierdzenie, że zapisy obecnie obowiązującej instrukcji są nieprawidłowe. Dopiero wydanie przez Ministra Gospodarki rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego będzie skutkować możliwością stworzenia instrukcji, co do której taka pewność będzie istniała.

Uwagi szczegółowe

1. Ad. pkt 4 drugi akapit na str. 5 i 6. W trakcie prac Zespołu nie przedstawiono pism PSE-Operator S.A. dotyczących wydania rozporządzenia na podstawie przepisów art. 11 ust. 7 ustawy – Prawo energetyczne (ograniczenie dostaw energii elektrycznej), jak również odpowiedzi Ministra Gospodarki. W takim przypadku nie jest możliwe dokonanie przez Zespół oceny dowodów przedstawionych przez PSE-Operator S.A. w ww. piśmie, potwierdzających istnienie zagrożenia bezpieczeństwa pracy KSE. Dokonując w treści raportu wstępnego oceny zasadności wydania rozporządzenia należy wskazać kryteria oceny wniosku operatora systemu przesyłowego oraz zakres merytoryczny takiego wniosku, który pozwoliłby na jego ocenę. Istotna jest również analiza zastosowanych procedur i terminów udzielenia odpowiedzi na wniosek operatora systemu przesyłowego.
2. Wskazane na str. 6 wstępnego raportu wnioski dotyczące wystąpienia braku mocy wytwórczych są bardzo lakoniczne i nie znajdują uzasadnienia w przedstawionych podczas prac Zespołu materiałach. Na ich błędne sformułowanie wskazuje przede wszystkim brak odniesienia do źródeł informacji, które pozwalają na potwierdzenie tych wniosków. Użyte sformułowania są niemożliwe do zweryfikowania, gdyż w celu ich oceny należałoby wskazać jaka sprzedaż zdolności przesyłowych jest „odpowiednia” oraz jak i przez kogo powinno być realizowane „odpowiednie rozplanowanie remontów jednostek wytwórczych...”. Należy wskazać z jakich przepisów obowiązującego prawa wynika

obowiązek operatora systemu przesyłowego do opracowywania Planu Koordynacyjnego Roczego oraz tryb i i zakres publikowanej informacji.

3. Wskazanie ceny zakupu energii elektrycznej z generacji wymuszonej jako możliwego ograniczenia mocy wytwórczych jest błędne i nie zostało potwierdzone w trakcie prac Zespołu. Raport wstępny wyraźnie stwierdza, że podczas prac Zespołu potwierdzono, iż nie było wpływu tej ceny na generację wymuszoną. Żadne dokumenty z prac Zespołu nie potwierdzają również tezy, iż cena z generacji wymuszonej może mieć wpływ na bezpieczeństwo pracy KSE w przyszłości. Kwestia mechanizmu stanowienia tej ceny jest obecnie ustalana w trybie administracyjnym przez Prezesa URE, w które to prace zostały włączone Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elekrownie oraz PSE-Operator S.A. W związku z powyższym ponownie wnoszę o usunięcie tego wniosku z raportu wstępnego.
4. Odnosząc się do informacji przedstawionych w raporcie wstępnym w zakresie ceny z generacji wymuszonej należy wskazać na błędnie sformułowane wnioski, nie poparte żadnymi materiałami z prac zespołu, jak również na niezgodne z prawdą informacje, nie mające potwierdzenia w stanie faktycznym:
  - a. Po pierwsze nie jest zgodne z prawdą stwierdzenie, iż IRiESP ustanawia cenę energii elektrycznej z generacji wymuszonej. Instrukcja stanowi jedynie mechanizm jej wyznaczania, który opiera się na odwołaniu do średniej ceny sprzedaży energii na rynku konkurencyjnym, publikowanej przez Prezesa URE na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 18 lit. b).
  - b. Po drugie cena CW_{max} nie jest jedynym składnikiem opłat za generację wymuszoną, gdyż często w tym samym czasie wytwórcy uzyskują znaczne przychody za redukcję pracy jednostek wytwórczych przed przywołaniem ich do pracy. W tym przypadku zysk wytwórcy opiera się na różnicy pomiędzy ceną energii sprzedanej w kontrakcie bilateralnym, a ceną energią, którą wytwórca pozyskał od operatora systemu przesyłowego – zwykle ok. 70 zł. Ponadto w związku z brakiem fizycznej produkcji energii (energia została kupiona od OSP i odsprzedana w kontrakcie bilateralnym) pozostaje również zysk wynikający z odsprzedaży praw do emisji CO₂. Projektując Rynek Bilansujący w Polsce założono jednoskładnikową cenę za generację wymuszoną, która obejmuje również koszty rozruchu jednostek wytwórczych. W przypadku niepokrywania kosztów przez CW_{max} istnieje możliwość zawarcia kontraktu GWS, który uwzględni nie pokryte dotąd koszty.
  - c. Informacja, iż po zmianie mechanizmu stanowienia CW_{max} wolumen energii z generacji wymuszonej w przypadku niektórych wytwórców wzrósł do poziomu

40% jest błędna i szacunkowa. Taki wolumen energii pozyskiwany w ramach generacji wymuszonej dotyczy tylko tych elektrowni, które muszą pracować ze względu na bezpieczeństwo pracy KSE (tzw. must run'y), a praca tych elektrowni jest objęta umowami GWS. Na podstawie przedstawionych przez URE i PSE-Operator S.A. danych wynika, iż od czerwca 2006 r. generacja wymuszona w systemie spadła do poziomu ok. 2%, a tylko w okresie ekstremalnych warunków pogodowych wyniosła w przypadku jednej elektrowni ok. 7%.

- d. Podczas prac Zespołu nie dokonano analizy wpływu ceny energii elektrycznej z generacji wymuszonej na ograniczenie zdolności wytwórczych i zwiększenie liczby awarii. Z dokumentów przedstawianych przez PSE-Operator S.A. i Prezesa URE wynikają wręcz odmienne wnioski, niż przedstawione w projekcie raportu. Trzeba zwrócić uwagę, że tylko część uruchomień jest dokonywana na polecenie operatora w związku z generacją wymuszoną. Pozostałe wynikają z umów zawartych i zgłoszonych przez wytwórców. Analizując liczbę uruchomień bloków wytwórczych zaplanowanych przez operatora systemu przesyłowych w planach pracy, jak również liczbę uruchomień bloków wytwórczych zaplanowanych przez wytwórców w grafikach Umów Sprzedaży Energii okazuje się, że OSP w przypadku każdej elektrowni redukuje liczbę zaplanowanych przez wytwórców uruchomień, w przypadku niektórych wytwórców nawet kilkukrotnie.
  - e. Przedstawione powyżej dane, poparte materiałami przedstawionymi podczas prac Zespołu wskazują, iż w przeciwieństwie do wniosków z wstępnego raportu zmiana mechanizmu stanowienia ceny CW_{max} spowodowała znaczne ograniczenie wolumenu energii elektrycznej kupowanej w ramach generacji wymuszonej, a tym samym poprawiła realizację grafików Umów Sprzedaży Energii. Tym samym zmniejszyła się znacznie liczba krótkotrwałych przywołań bloków wytwórczych do pracy, co przekłada się na wzrost bezpieczeństwa pracy KSE.
5. Rynek Bilansujący został przez jego twórców zaprojektowany tak, że od momentu jego wdrożenia wprowadził jednoskładnikowe rozliczenia za energię elektryczną. Cechą tego systemu jest to, że m.in. koszty uruchomień są przez każdego wytwórcę uwzględniane przy kalkulowaniu ceny energii oferowanej na różnych segmentach rynku oraz w ramach opłat za RUS-y. Dlatego też, nie było uzasadnienia do przeprowadzania szczegółowej analizy kosztów indywidualnych

uruchomień bloków wytwórczych. Uzasadnienie dla dokonania szczegółowej analizy kosztów uruchomień miałoby miejsce w przypadku, gdyby przepisy prawa określiły zasady rynku bilansującego tak, by generacja wymuszona była rozliczana indywidualnie dla każdej jednostki wytwórczej.

Z poważaniem

WICEPREZES

Wiesław Wójcik